

Prace siewnikiem

Wsypywanie zaprawionego ziarna w rękawicach ochronnych i maseczce.

Napełnianie zbiornika z platformy załadunkowej, po opuszczeniu do położenia roboczego.

W czasie siewu nie wolno przebywać w zasięgu znaczników.

Trójkątna tablica wyróżniająca pojazd wolno poruszający się.

Wał przegubowo-teleskopowy z kompletną osłoną i łańcuchkami.

SPRAWDŹ WARUNKI PRACY

**JEŻELI
NA JAKIEŚ PYTANIE
ODPOWIESZ „NIE”,
ZASTANÓW SIĘ
I PODEJMIJ
NIEZBĘDNE DZIAŁANIA,
ABY TWOJA PRACA
BYŁA BEZPIECZNA.**

- Czy podczas pracy siewnikiem jesteś ubrany w odzież roboczą i buty z podeszwą antypoślizgową i podnoskiem?
- Czy znasz instrukcję eksploatacji siewnika i stosujesz zasady jego bezpiecznej obsługi?
- Czy masz wymagane uprawnienia do kierowania ciągnikiem i znasz przepisy ruchu drogowego oraz przepisy transportowe?
- Czy siewnik wyposażony jest w wymagane osłony zabezpieczające?
- Czy wał przegubowo-teleskopowy ma na całej długości osłonę z łańcuszkami zabezpieczającymi ją przed obracaniem?

Odzież robocza i ochronna

Do prac przy obsłudze siewnika należy zakładać odzież roboczą. Poły bluzy należy zapiąć, a mankiety rękawów nie mogą luźno zwisać. Powinno się także założyć:

- czapkę na głowę tak, żeby zakryć włosy lub spiąć je;
- pełne buty z podeszwą antypoślizgową i podnoskiem chroniącym palce stóp;
- rękawice ochronne i maseczkę przy pracach związanych z wsypywaniem zaprawionego ziarna.

Bezpieczeństwo eksploatacji

Przed przystąpieniem do pracy operator powinien zapoznać się z instrukcją:

- bezpiecznej eksploatacji siewnika, w tym z zasadami jego konserwacji i regulacji;
- obsługi ciągnika rolniczego;
- dołączoną do wału przegubowo-teleskopowego (jeśli siewnik jest napędzany od WOM).

Obowiązkiem operatora jest także dostosowanie się do oznaczeń w postaci nalepek – napisów ostrzegawczych. Szczególnie niebezpieczne miejsca na siewniku są oznaczone żółtymi znakami z komunikatami ostrzegawczymi.

Agregowanie siewnika z ciągnikiem

- Przed rozpoczęciem pracy należy sprawdzić każdorazowo stan techniczny siewnika i ciągnika.

- Dla zachowania równowagi agregatu należy obciążyć przednią oś ciągnika.
- Podczas łączenia nikt nie powinien znajdować się pomiędzy ciągnikiem a siewnikiem.
- Po precyzyjnym podjechaniu tyłem do siewnika i unieruchomieniu ciągnika, należy połączyć ciągnik z maszyną – najpierw ciągną dolne, potem ciągną górne, zabezpieczyć sworznie zawleczkami i sprawdzić prawidłowość połączeń.
- Przed zawieszeniem lub zdjęciem siewnika z trzypunktowego układu zawieszenia (TUZ) ciągnika ustawić dźwignię podnośnika hydraulicznego w położeniu zabezpieczającym przed niezamierzonym podniesieniem lub opuszczeniem maszyny.
- Podczas łączenia przewodów hydraulicznych należy uważać, by układ nie był pod ciśnieniem.
- Nie wolno wchodzić pomiędzy ciągnik a maszyną, kiedy włączony jest silnik, a maszyna jest zawieszona na trzypunktowym układzie zawieszenia.
- Przed odłączeniem siewnika od ciągnika należy opróżnić zbiornik ziarna.

Przejazd transportowy

- Z tyłu siewnika należy umieścić trójkątną tablicę wyróżniającą pojazd wolno poruszający się¹ oraz tablicę z lampami zespolonymi i światłami odbłaskowymi.
- Przed rozpoczęciem jazdy należy sprawdzić prawidłowość podłączenia przewodów zasilających,

układy hydrauliczny i hamulcowy oraz sprawność instalacji oświetleniowej.

- Przed ruszeniem należy każdorazowo upewnić się, czy w pobliżu ciągnika i siewnika nie znajdują się osoby niewidoczne z miejsca operatora, np. dzieci.
- W czasie przejazdu transportowego z maszyną, która jest uniesiona, dźwignia sterowania podnośnika hydraulicznego musi być zawsze zabezpieczona przed opuszczeniem.
- Jadąc po drodze publicznej, należy stosować się do przepisów ruchu drogowego i przepisów transportowych.
- Kierujący ciągnikiem rolniczym jest obowiązany jechać bliżej prawej krawędzi jezdni, tak by ułatwić wyprzedzenie² innym pojazdom.
- Podczas jazdy po drogach publicznych siewniki doczepiane należy przewozić w położeniu transportowym.
- Znaczniki siewników i inne odchylane części powinny być podniesione na czas transportu.

Praca z wałem przegubowo-teleskopowym (WOM)

- W przypadku siewników napędzanych od WOM ciągnika, siewnik może być podłączony do ciągnika tylko za pomocą właściwie dobranego wału przegubowo-teleskopowego, wyposażonego w sprzęgło jednokierunkowe i w osłony wału zabezpieczone przed obracaniem się za pomocą łańcuszków.
- Wał przegubowo-teleskopowy można dołączać i odłączać tylko przy:
  - wyłączonym wale odbioru mocy i wyłączonym silniku ciągnika,
  - wyjętym ze stacyjki kluczyku,
  - zaciągniętym hamulcu postojowym.
- Po zamontowaniu wału trzeba sprawdzić, czy jest właściwie osadzony przez próbę ściągnięcia go z WOM ciągnika i WPM (wału przyjęcia mocy) maszyny.
- Przed włączeniem wału odbioru mocy należy upewnić się, że wybrana prędkość obrotowa wału odbioru mocy ciągnika odpowiada dopuszczalnej prędkości obrotowej siewnika i czy kierunek obrotów WOM jest właściwy.

- Zabrania się przeciążania wału i maszyny oraz gwałtownego załączania sprzęgła.
- Przed włączeniem wału należy także upewnić się, czy nikt nie znajduje się w strefie pracy wału przegubowo-teleskopowego.
- Należy pamiętać o nasmarowaniu poszczególnych części wału, zgodnie z instrukcją znajdującą się na osłonie.
- Szczególną uwagę trzeba zwrócić na te miejsca, w których części ruchome mają kontakt z osłoną.

Załadunek ziarna

- Przed przystąpieniem do pracy siewnikiem należy skontrolować, czy w zbiorniku i w aparatach wysiewających nie ma żadnego ciała obcego, np. przerośniętych nasion, sznurka, narzędzi itp.
- Zbiornik siewnika można napełnić z platformy załadunkowej po opuszczeniu go do położenia roboczego.
- W przypadku ręcznego załadunku należy przestrzegać norm dźwigania ciężarów oraz stosować dobre praktyki:
  - Worek z materiałem siewnym należy podnosić w lekkim rozkroku przy zgiętych kolanach i prostych plecach.
  - Z ładunkiem należy wstać po uchwyceniu go jedną ręką od spodu i przytrzymaniu drugą ręką.
  - Należy także unikać przenoszenia ciężarów przy jednoczesnym skręcie tułowia.
- Przy załadunku za pomocą mechanicznych urządzeń załadunkowych, należy stosować się do przepisów dotyczących ich eksploatacji.

Praca maszyną

- Podczas pracy siewnika w agregatach uprawowo-siewnych należy przestrzegać zasad zawartych w instrukcji obsługi takiego agregatu.
- Po ustawieniu maszyny na polu w pozycji roboczej należy zapewnić, aby w strefie działania zespołów roboczych siewnika nie przebywały żadne osoby.
- Podczas jazdy należy zwracać uwagę na przeszkody znajdujące się w zasięgu pracy znaczników śladów.
- Nie należy cofać, zawracać i transportować siewnika, kiedy koła i redlice spoczywają na podłożu.

- Podczas nawrotów na końcu pola redlice i zgarniacz nie mogą dotykać ziemi. Dlatego siewnik należy podnieść do pozycji transportowej.
- Nie należy stawiać siewnika na podłożu podczas jazdy do tyłu.
- Na polu z dużą ilością resztek roślinnych należy sprawdzać, czy redlice nie zapchały się i nie jest blokowany wysiew.
- **Nie wolno przegarniać ziarna w zbiorniku dłonią w czasie pracy siewnika.**
- Przed pozostawieniem ciągnika zagregowanego z maszyną należy zabezpieczyć go przed niezamierzonym uruchomieniem i stoczeniem się. Należy opuścić maszynę na ziemię, zaciągnąć hamulec postojowy i po wyłączeniu silnika wyjąć kluczyk ze stacyjki.
- Po zakończeniu pracy maszynę należy ustawić w pozycji transportowej.

Czyszczenie, regulacje i konserwacja oraz naprawy

- Wszelkie czynności naprawcze, konserwacyjne i regulacyjne można wykonywać jedynie w czasie postoju, przy wyłączonym silniku ciągnika i wyjętym ze stacyjki kluczyku.
- Przy naprawie siewnika uniesionego na TUZ konieczne jest zabezpieczenie go przez odpowiednie stabilne podparcie.
- Przy pracach obsługowych należy używać odzieży ochronnej i rękawic ochronnych.

Dobre praktyki

Operator siewnika powinien wyposażyć ciągnik w apteczkę pierwszej pomocy i mieć przy sobie telefon komórkowy, który pozwoli na szybkie wezwanie pomocy w razie nagłej potrzeby.

Nie wolno!

- **Uruchamiać maszyny dzieciom, osobom nietrzeźwym lub po użyciu środka działającego podobnie do alkoholu.**
- **Transportować siewnika z napelnioną skrzynią.**
- **Przewozić osób na platformie załadowniczej maszyny.**
- **Pracować agregatem, jeśli w strefie działań zespołów roboczych siewnika znajdują się ludzie.**

Szczególne okoliczności

W związku z siewem wykonywane są prace związane z transportem ziarna. Warto przeczytać kartę pt. „Prace transportowe w rolnictwie”.

¹ § 52 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych pojazdów oraz zakresu ich niezbędnego wyposażenia (Dz. U. z 2015, poz. 305, t.j.);

² art. 24 ust. 6 ustawy Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012, poz. 1137 t.j.).

Seria wydawnicza „**Karty bezpiecznego wykonywania pracy w rolnictwie**” powstała w 2014 r. jako wsparcie merytoryczne kampanii prewencyjno-informacyjnej „Szanuj życie! Bezpieczna praca w gospodarstwie rolnym”, adresowanej do rolników oraz członków ich rodzin, ale także do wszystkich osób narażonych na utratę zdrowia i życia w związku z wykonywaniem pracy rolniczej. Każda z kart zawiera najważniejsze informacje dotyczące bezpiecznego wykonywania prac z wykorzystaniem maszyn powszechnie stosowanych w rolnictwie. W 2015 r. seria wzbogaciła się o 6 nowych pozycji. Obecnie obejmuje 12 tytułów:

- Prace prasą do słomy,
- Wał przegubowo-teleskopowy,
- Praca rozrzutnikiem obornika,
- Prace kombajnem zbożowym,
- Prace transportowe,
- Prace kosiarką rotacyjną,
- Prace siewnikiem,
- Prace opryskiwaczem ciągnikowym,
- Prace pilarką tarczową,
- Prace ładowarką teleskopową,
- Prace wózkiem jezdniowym,
- Prace na drabinie przenośnej.

Wszystkie publikacje dostępne są nieodpłatnie w wersji elektronicznej na stronie internetowej Państwowej Inspekcji Pracy.

Więcej informacji, także o kampanii i bezpiecznej pracy w rolnictwie, na www.pip.gov.pl i bhpwrolnictwie.pl